

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 12.

A spanyol—amerikai háború.

Ha a sokszor egymásnak ellentmondó táviratokat az ember a józan kritika rostájába teszi, hát ami a rostán föntmarad, abból konstatálni lehet, hogy — az amerikai yankék a spanyolokat csuffá tették.

Bármennyire rokonszenvezünk is a spanyolokkal; de azt be kell látnunk, hogy ők ezt a kudarcot megérdemelték.

Mikor a háború megüzenéséről volt a szó, azt láttuk, hogy mindkét fél húzta-halasztotta a dolgot. Hogy a yankék miért csináltak? azt könnyű volt belátni minden koczapolitikusnak. Amerika nem tart olyan nagy hadseregeket mint Európa; mert úgy okoskodik, hogy ha háború nincsen, ha a »Jánusz templom« nyitva van: jobb ha a polgárok dolgoznak és gyűjtik a vagyont és pénzt; bölcsen tudják, hogy ha háború lesz, a hadviselés három legfőbb kelléke — pénz, pénz és pénz.

Ők tehát bár a »fehér házban« minden egér tudta, hogy háború lesz, csináltak a hadüzenettel; de suttymomban vették, csináltatták a hadihajókat és torbóztatták, semmi költséget nem kimélve, az önkénteseket. És az volt az ő okos politikájuk. A yanké okos és ravasz!

A spanyolok, kiknek egykori országuk, illetve birodalmukban a nap soha le nem szállott; régi dicsőségük fényében sütkérezve és bizva még most is tekintélyes tengeri és szárazföldi haderejükben, — mely birodalmat támogatta, — táplálta

még azon hitük is, mely szerint szentül hitték, hogy ha az amerikaiak őket megtámadják és »per non putarosu«, elvernék: az európai hatalmasságok rögtön ott lesznek és minden yankét karóba huznak, — hallgattak mint a lesipuskás a bokorban és várták a nemes vadat, hogy terítékre kerüljön; az amerikai »csillag«-ot, hogy — elhomályosíthassák. És ez volt az okatlan politika!

Ha a spanyolok akkor, midőn megbizonyosodtak a felől, hogy az amerikaiak őket megtámadják, azt pedig minden tiszta eszű ember előre kikalkulálhatta abból a viselkedésükből, amely hasonlított Ezápusznak azon meséjéhez, melyben a bárány fölött ivó farkas azt hántorgatta a báránynak, hogy fölzavarja az ivóvizet. Nem huzzák-halasztják a dolgot, hanem hajókra pakolják elpuhult grand-jaikat és szárazföldi hadseregük és flottáikkal meg sem állnak Amerikáig és megtámadják a készületlen yankékat amugy Isten igazában; hát valószínű, hogy ma Cervera nem a Gloucester hajó földézetén kesereg a »vac victis« szentenczia fölött, hanem Madrid valamelyik kávéházában tarklizik azokra az amerikai dollárookra, amiket azok idáig flottáik és szedett-vedett katonaságuk összetoborzására költöttek.

De mikor a hadüzenet kinos-keserves vajadások után megszületett, akkor is érthetetlenül viselkedtek a vaksággal megvert spanyolok, Cerveraék — kinek jutna eszébe valamennyinek a neve? — flottáikkal bebujkáltak a kikötőkbe, jól eltorpódózva a bejárókat maguk után. Nyilván

olyan ostobának tartották a ravasz yankékat, hogy oda mennek a csapdába nem megfogadni magukat, mint a róka, hanem — levegőbe röppitetni.

Az amerikaiak azonban ismét igen okos politikát csináltak. Hagyták a jó spanyolokat békességben fogyasztani a kétszersültet és a teát, meg a barbacs-tokányost, hogy hát hadd mulassanak addig, míg otthon elkészülnek honfitársaik a flották és hadseregek felszerelésével. Még arra is volt gondjuk az amerikaiaknak, hogy a mulató spanyolokat valaki ne háborgathassa: a bejáratoknál őrt állottak hadihajóikkal. Csak olykor-olykor pukkantottak be egy-egy messzejáró ágyugolyót a mulatók közé, jelezvén nekik, hogy — nem alusznak!

A spanyolok éppen úgy jártak, mint a kopók által az odúba kergetett róka. Eleinte jól is ment a dolog, de később midőn már az elemózsia fogyni kezdett és a yankék a torpedók fölé jönni nem akartak: vakargatták az admirális urak a füleik tövét és elhatározták, hogy mivel az odúban elpusztulni mégis disztelenebb halál, mint a tengeren megütközni nyílt csatában, hol a hadi szerencse még talán nekik is juttathatja a győzelem palmarágát, — hát kirohantak.

A hadak istene azonban nem kedvezett a spanyol zászlóknak és az ő régi ütött-kopott ágyuiknak. Hiába volt Kolumbus Kristóf atyafiainak minden halált megvető bátorságu vitézsége: — amit tőlük még az ellenségük se tagadhat meg! — a csata elveszett és a szegény kubaiakat nyomorgatott grandok helyett, a szeren-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nagyvárad szinlap 1849-ből.

Irtá: Náményi Lajos.

Lezajlott a szabadságharc. Világosnál le-tették a fegyvert . . . A nagy harci zajt siri csend váltotta fel; a végtelen pusztaságon, hol a közelmúltban még nyalka vitézek száguldtak paripáikon, kergetve az ellenség vad csapatait, bujdosók tanyáznak. A házában nem lelik honukat. Elrejtőznek a kegyetlen győző haragja elől. Lemondanak a családi életről, gyakran álruhában kerülnek még honfitársaikat is. Sebzett szívvél, széttört karddal még nem is remélik, hogy ismét nagy lesz a magyar.

A színészek, kik a szinpadról oly hévvel hirdették a szebb jövő nagyságát, majd pedig nem elégedve meg a hazafias, lelkesítő szavakkal, kardot kötöttek és harcoltak az első sorában, ismét visszatértek régi fészkeikbe, egy újabb csalódással gazdagabban. Felkeresik a régebb nagyobb helyeket, hogy kísérletet tegyenek: miként lehetne vigasztalni a csüggedőket, miként volna lehetséges újból a szinpadról bátorítani a kétségbeesetteket.

De míg csak nem régen oly büszkén hivatkozhattak a magyarság multjára és sorra megjelentek a nézők előtt a letűnt hajdankor nagyjai, most csak suttogva emlegethették nemzeti büszkeségüket, csak félve szólhattak azokról a

hősökről, kik vérök árán küzdöttek a haza nagyságáért, fennmaradásáért.

Még a játzsási engedély megszerzése sem ment oly könnyen. A Politzeichefek bizalmatlanul fogadták a kísérletezőket. Hiszen sok színész neve ott szerepelt a proscibáltak közt. Mielőtt engedélyt adtak volna, egész multját felkutatták az illetőnek. S ha csak nyomát találták annak, hogy nem elégedett meg a szinpadi dicsőséggel, hanem a haza védelmében is részt vett, zaklatták és ha kellett üldözték. Nagy leleményesség, körültekintés, tapintat kellett a szervezés munkálatainál. A szin-igazgató társulata tagjainak egyszólván védője volt.

E bajokhoz járult, hogy a közönség támogatásában sem bizhattak. Nem volt család, melynek ne lett volna halottja vagy bujdosója és így alig remélhették, hogy tevékenységök anyagi eredménynyel járna. Ha akadt is szin-igazgató, nem mert tagjainak fix fizetést adni, nehogy csekély vagyonát elveszítsen. Játsszotak proporezióra, szétosztották, ha volt mit, a nyereséget. Játsszotak az erkölcsi sikerért, akkor a mikor lehetett, mikor remélhették, hogy a szindarab tárgya, a szerző hírneve, a szereplők egy-egy jobb alakítása vagy a burkolt célzásaiban is hazafiasnak látszó költői alkotás vonzani fog.

S mégis küzdöttek, reméltek.

Hitték törekvésük nem céltalan. Mit meg nem énekelhet a költő, miről nem szólhat a lángszavu szónok, mit csak érzett, de kifejezni

nem mert a nemzet, az volt törekvésük, az volt céljuk. Hirdették a magyar szót; hirdették, hogy legyőzhessék, de el ne törülhessék a magyarságot. Mert a színészek letéve a kardot, a szinpadon ismét apostolai lettek a nemzet érdekeinek.

Ama városok közt, hol új tanyát reméltek a szabadságharc színészei, első volt Nagyvárad. Itt gyülekeztek, bizva a multban, remélve a jövőt. Meggyőződésük volt, az a város, hol a negyvenes években több jeles szin-igazgató szép anyagi sikerrel játszott társulatával, ott hol még a szabadságharc ideje alatt is nagy tetszéssel fogadták Gócs Ede, majd Döme Lajos társulatát, bár ez utóbbi némelykor tagok hiányában, csak kissébszerű előadásokat tarthatott, ott bizonyára meg lesz törekvésüknek a kellő eredménye.

A társulatnak, mely Váradon gyülekezett, Havi Mihály, ki Szigligeti Edével kezdte pályafutását és Pázmán állottak az élére. Erről már akkor is volt tudomásom, mikor »A várad szinészet története« cz. művem írtam (I. »Várad szinlap 1848-ból« cikkemet a »Nagyvárad« képes naptárában 1897-re), de mert Báthori Románcsik Mihály »Eletrajzok« cz. művében, hol erre utalva van, sok az alaposságot nélkülöző adat, czélszerűbbnek láttam ezt mindaddig, míg részletesebb feljegyzések nem lesznek birtokomban, mellőzni. Újabb kutatások azonban egy oly szinlapot hoztak felszínre, mely kétségkívül igazolja azt, hogy nem az ötvenes években Kilényi Dávid, hanem már

csétlen katonaság a hajók roncsaival, a tenger fenekén találta meg, apáinak földje helyét, a sírját . . . Ki fog számolni Isten ítélőszéke előtt az elpusztult népért, ki fogja letörölni a szegény anyák, özvegyek és árvák könyeit? . . . Hatalmasok, kik a háborukat csináljátok, gondolkodjatok e fölött a kérdés fölött!

De hát mi lesz most! ez a kérdések kérdése.

Mi a spanyol—amerikai háborút első felvonásának tartjuk azon óriási küzdelemnek, melyet az atlanti oczeánon túli népek küzdeni fognak Európával azért, hogy gyarmataikat, melyeknek verejtéke és zsírából gazdagságukat préselik és modern militarizmusokat fenttartják, — elszedjék. Vederemo.

Es mivel a történelem tanúsága szerint, a világesemények majd lassú, majd gyors tempóban váltakoznak: a messze hordó amerikai ágyuk nem azt hirdetik, hogy világrészünkön, a közel jövőben, nagy átalakulások előestéjén élünk? . . . K—y.

Könyvtár a szocialisták ellen.

Nem első kirohanás esik *Majláth* püspök ellen és éppen agilitása és munkájának óriási hatása lesz az ok újabb támadásra. Hát hiszen ez nem olyan nagy baj. De igazán csömörletes dolog a felvilágosodás és más ilyen agyon csépelt divat-mumus nevében siránkozni a püspök munkája ellen, olyan dologban, melyért köszönetet érdemel és melyről nem is tudhat előre senki semmi egyebet a szándéknál. Arról van szó, hogy a főrangú nők körében mozgalom indult meg *Majláth* püspök kezdeményezésére országos népkönyvtár alapítása iránt. Egy ismeretlen nagyság meg reszkíroz 30 krt, tán egy forintot is és könnyeit és tiltakozását küldi be a dolog felett egy *elfogulatlan* újságnak, sürgöny alakjában. Könnyei a népet illetik, mely el fog így butulni, tiltakozása a felvilágosodás nevében szól, melynek elhomályosodásáért remeg. Végül apellál a népre, mely nem fogja szerinte befogadni a sötét vallási iratokat. Ah persze! a nép jobban befogadja a liberális go-

lyébisokat és ugyan e liberális uruk újabb adó törvényeit és megható hazafias politikáját. Bezeg Olaszországban szabadkőműves és liberális kormányzat járja, nem tudjuk népkönyvtárral vagy anélkül, de tessék megnézni mekkorra ott a felvilágosodás! A nép kenyérért kiabál, a kormány ágyúval lövet beléjük. Így rögtön felvilágosodik arra vonatkozólag, hogy mit várhat a kormánytól és hallgat, nálunk pedig oly fel nem világosított, hogy még mindig remél. De már megkezdte a liberális rendszer a felvilágosítást. Egyelőre apróbb golyóbisokkal s most Majláth békét és nyugalmat akar közöttük terjeszteni népkönyvtáraival s így megakadályozza a felvilágosításnak Olaszországban oly jól kipróbált liberális munkáját. Vajha! ki lehet a világosságnak ez a sürgönyözö geniusza?

Az idegen munkások ellen.

A szabolcsi munkások vonakodása az aratási szerződések megkötésétől és az igazolványok kiváltásától, — egy sajnos és következményében felette káros állapotba kergette bele a szabolcsi gazdákat. A káros állapotról különben annak idején bővebben megemlékeztünk s most csak e megjósolt szomorú következményeket regisztráljuk itten.

Mindenekelőtt konstatálnunk kell azt a tényt, hogy a kormány a szabolcsi szocializmus elhárítására éppen csak annyit tett, hogy nyomtatott leveleket küldözgetett a földesurakhoz az általa szubvenzionált »Magyar Néplap« pártolására. Így azután nem is vehetjük rossz néven, ha a teljesen magára hagyott gazdasztály, minthogy a feldühödött arató-munkásokkal nem tudott megegyezni, idegen munkások után nézett. Aratókat szerződttetett Zemplénből, a felvidékről tótokat, Beregből, Ugocsából ruthéneket, csak szabolcsit nem. Akik a szabolcsi népességi és megélhetési viszonyokat ismerik, azok még akkor megjósolták a rossz következményeket. Lehetett ezt különben gyanítani a néphangulatából is, mely amedőn így lába alól elvesztve látta a talajt, — folyton rebesgette, hogy így meg amugy »elbánnunk a tótokkal, meg a rusznyákokkal.« A szolgabíróságok erre összeiratták mindazon gazdáknak a nevét, akik idegenből szerződttet-

tek aratókat és megfogadtatták a gazdákkal, hogy az idegen aratók érkezését tudatni fogják a hatóságokkal, hogy a fegyveres erő készen létsen legyen.

„Lesz-e elég fegyveres erő?” ez volt a megjegyzésünk e dologra. Még van, a mint az alábbi közlemény is bizonyítja:

Nyiregyházáról írják, hogy két balsai ember a Felvidékről jött aratókat megtámadta, titlegelni kezdte s agyonütéssel fenyegette. A csendőrség az izgatokat letartóztatta.

Hanai János orogyi lakos felgyújtotta egy birtokos aklát, a melyben 70 idegen arató aludt. Az emberek felébredtek és a tüzet eloltották. A tettest elfogták a csendőrök.

A háború.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) Londonból távirják: A Times jelenti Madridból f. hó 11-iki kelettel, hogy a spanyol kabinet lemondott.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) A Filippi-szigetekről Ilo-Iloból érkezett hivatalos távirat szerint 2000 felkelő 7 felkelő vezérrel megjelent az ottani katonai kormányzó előtt és kegyelmet kért.

Amerika békefeltételei.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) Madridból távirják: Amint a Fabra újságnökség jelenti, a miniszterek a minisztertanács mai ülése után kijelentették, hogy kölcsönösen megígérték egymásnak azt, hogy a tanácskozáson tárgyalt kérdésekről semmit sem közölnek. Azt beszélnek, hogy az Egyesült Államok a következő békefeltételeket állították fel: *Kuba, Puerto-Riko és a Kanári-szigetek egy kikötőjének átengedését, 1200.000.000 frank hadikárpótlást és a Filippi-szigeteknek a hadikárpótlás megfizetéséig zálogként való átengedését.* Tekintettel ezen követelések óriási voltára, itt lehetetlennek tartják ezeknek a feltételeknek az elfogadását.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) Washingtonból jelentik: A hadügyminisz-

ezt megelőzőleg az októberi gyásnapok idején (1849) volt itt szintársulat, mely leginkább a harcztérrel visszatérő színészekből állott.

A kérdéses szinlap, mely Várad mindenkor tapasztalt szinpartolásától tesz újabb bizonyosságot, a biharmegyei Muzeum Egylet birtokában van és a következő:

Szatmáriné jutalomjátéka és utolsó fellépte.

A Zöldfa Nagyvárad terében.
Szombaton, október 27-kén 1849.
e helybeli szintársulat által
S z a t m á r i n é j a v á r a
a szinpadon először adalik:

DEBORAH.

Legújabb népdrama, 4. szakaszban, 7 változattal. Irta: Mosenthal (izraelita), fordította Somolki Ferencz.

SZEMÉLYEK:

Első szakasz, két képpel.

Zsidónő.

Földesur	—	—	—	—	Demjén
Lőrincz, helység bírja	—	—	—	—	Futó
József, fia	—	—	—	—	Hegedüs
Anna, a földesúr nevelt leánya	—	—	—	—	Felekiné
Iskolamester	—	—	—	—	Gyulai
Szabó	—	—	—	—	Szabó M.
Szatócs	—	—	—	—	Döme
Kovács	—	—	—	—	Szőnyi
Borbély	—	—	—	—	Latabár
Fogadóné	—	—	—	—	Haviné
Mártha, vén anyó	—	—	—	—	Erdősné
Deborah	—	—	—	—	Szatmáriné

Szomszédasszonyok	—	—	—	—	Laczkóné
	—	—	—	—	Szilágyiné
	—	—	—	—	Németiné
Nép.	—	—	—	—	

Második szakasz, két képpel.

Keresztény.

Földesúr	—	—	—	—	Demjén
Lőrincz	—	—	—	—	Futó
József	—	—	—	—	Hegedüs
Anna	—	—	—	—	Felekiné
Szabó	—	—	—	—	Szabó M.
Iskolamester	—	—	—	—	Gyulai
Szatócs	—	—	—	—	Döme
Kovács	—	—	—	—	Szőnyi
Borbély	—	—	—	—	Latabár
Fogadóné	—	—	—	—	Haviné
Egy zsidó asszony	—	—	—	—	Kecskésné
Ábrahám, öreg vak	—	—	—	—	Tóth József
Jakab, férfit	—	—	—	—	Havi
Kisbíró	—	—	—	—	Veszprémi
Deborah	—	—	—	—	Szatmáriné

Harmadik szakasz, két képpel.

Áldás.

Földesur	—	—	—	—	Demjén.
Lőrincz	—	—	—	—	Futó.
József	—	—	—	—	Hegedüs.
Anna	—	—	—	—	Felekiné.
Fogadóné	—	—	—	—	Haviné.
Hanzi, fiacskája	—	—	—	—	K.
Mártha	—	—	—	—	Erdődné
Szabó	—	—	—	—	Szabó M.
Szatócs	—	—	—	—	Döme
Kovács	—	—	—	—	Szőnyi
Pék	—	—	—	—	Tóth
Borbély	—	—	—	—	Latabár
Jakab	—	—	—	—	Havi

Rózi	—	—	—	—	—	K. Lilla
Deborah	—	—	—	—	—	Szatmáriné
Násznap.						

Negyedik szakasz, két képpel (7 évvel később).

Olvasó.

Lőrincz	—	—	—	—	—	Futó
József	—	—	—	—	—	Hegedüs
Anna, neje	—	—	—	—	—	Felekiné
Kis leánykájuk	—	—	—	—	—	T. Lujza
Jakab, parasztgazda	—	—	—	—	—	Havi
Rózi, neje	—	—	—	—	—	K. Lilla
Ruben	—	—	—	—	—	Szilágyi
Deborah	—	—	—	—	—	Szatmáriné
Munkások	—	—	—	—	—	Döme
	—	—	—	—	—	Csaba
	—	—	—	—	—	Latabár
	—	—	—	—	—	Szőnyi
	—	—	—	—	—	Veszprémi
	—	—	—	—	—	Tóth K.
	—	—	—	—	—	Szabó M.

Szomszédok mindkét nemből

Idő: 1780.

A mélyen tisztelt közönség pártfogó kegyébe ajánlja magát a jutalmazandó.

Zártzéki jegyek válthatók Nagy-Pecze utca 98-ik szám alatt, Szatmáriné szállásán.

Figyelmeztetés: Minthogy a zártzékek csak számmal jelezvők s az előre kiváltók részére elzárás által nem biztosíthatók, — egész tisztelettel kéretnek a zártzéket váltó t. ez. pártfogók, méltóztassanak — a következő kedvetlenség mellőzése végett — kizárólag, a kiváltott szám alatti hely elfoglalására szorítkozni.

Szabadjegyek érvénytelenek.

teriumhoz érkezett távirat szerint a Jale segédcserkélő Miles tábornok főparancsnokkal, a vezérkarral valamint a segédc csapatokkal Santiago de Cubába érkezett. Miles tábornok már tanácskozott Sampson tengernagygyal és Shafter tábornokkal.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) A »Worla« washingtoni távirata szerint Santiago de Cubánál csak a tüzéség vett részt a harcban. A tüzelést a mennyire lehetett, az erődökre irányították, hogy lehetővé tegyék a flotta behatolását.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Madridból távirják: A mint beszélük, a tengerészeti miniszter úgy nyilatkozott, hogy az az állítás, mintha Cervera lepecsételt parancsot kapott volna, a mely meghagyta neki, hogy a santiago decubai kikötőt hagyja el, alaptalan. A kormány csak azt az óhaját fejezte ki, hogy Cervera ne engedje hajóit az öböl belsejében megsemmisíttetni. Cervera tehát a a tudvalevő napon saját szabad akaratából hagyta el a kikötőt.

A francia nagykövetség beszélgetése volt a külügyi államtitkárral, a melyet jelentésnek tartanak.

Havannai távirat szerint a Santiago elleni legutolsó támadásnál csak egy spanyol lovassági tiszt sebesült meg, míg az amerikaiak kényszerítve voltak hadállásaikat feladni.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) B l a n c o tábornagtól folyó hó 10-éről Havannából érkezett hivatalos táviratok jelentik: Minthogy az ellenség követelését, hogy Santiago de Cubát üritsük ki és a várost föltétlenül adjuk át, visszautasítottuk, délután 4 órakor ismét megkezdődött az ellenségeskedés. Megparancsoltam, hogy a várost a végsőig védelmezni kell. Az ellenség újra megkezdte az ágyúzást és 4 óra 45 perczkor élénk puska- és ágyu-tüzzel megtámadta Santiagot San Juan és Morro felől. A spanyol csapatok megtartották állásaikat. Az ellenség elhagyta a san juani dombok mellett a mellő védőárkokat. Egyidejűleg az ame-

rikai hajóraj bombázta a várost. 7 órakor megszüntették a tüzelést. Csapatunk magatartása csodálatraméltó volt, veszteségeink jelentéktelenek. Egy hajó, amelyet 80.000 adag élelemmel küldtem el, megkísértette, hogy Santiago de Cuba előtt áttörje az ostromzárt, visszatért azonban Jucaroba, miután az ellenségtől üldözötve föladta a kikötést és a C a n t o folyóra menekült. Santiagonak élelmiszerral való ellátására ekkép az utolsó kísérlet is meghiúsult.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) A Santiago de Cuba mellett levő táborból jelentik tegnapi kelettel: A »Newark«, »New-York«, »Broocklyn« és »Indiana« amerikai hajók ma reggel 9 órakor ismét megkezdették Santiago de Cuba ágyuzását. A bombázás 2 óra hosszat tartott. Valamennyi lövedék a vízbe esett, az utolsó lövedék azonban a város közepén levő puskaporral telt kamarára esett, minek következtében nagy robbanás történt.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) Amint a Filippi-szigetéről jelentik, Aguinardo a fölkelőknek kereskedelmi hajókból alkotott hajórajával bejárja a partokat. Célunál két felkelő csapat vereséget szenvedett. Három felkelővezért agyonlőttek.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

Holnap csütörtökön délután tartja Nagyvárad város törvényhatósága közgyűlését. Érdekes vita lesz nem egy fontos kérdésben, pedig nagyobb jelentőségű ügyben bővelkedik a tárgysorozat.

Egy délután nem tárgyalják le a kitűzött 45 ügydarabot s így marad péntekre is egy kis szórakoztató.

A tárgysorozat a következő:

Értesítés.

Nagyvárad város tvhatósági bizottságának f. évi július hó 14-én s folytatva, mindenkor a városház tanácstermében délután 3 órakor kezdődő rendes közgyűlésén következő ügyek fognak tárgyalatni.

Férje pedig *Laczkoczy* Ferdinánd, ki a hadsereg kötelékéből kilépett német hadnagy volt, utóbb szövetkezett az említett kolozsvári szinigazgatóval és mint szinigazgató próbált szerencsét. Mint ilyen Váradon is megfordult Gócs Ede társigazgatóval 1854. nyarán.

Még csak néhány megjegyzésünk volna a szinlap egyes pontjaira. A jutalmazandó akkor is, mint még ma is, a közönség pártfogásába ajánlta magát, de ezzel meg nem elégedve, a zártszékek eladásának jogát fenntartotta magának és ezért van megjelölve a szinlapon Szatmáriné lakása. Ezzel színészeink ez időben azt akarták elérni, hogy a lakásukon megforduló gavalér uraktól a jegy árán felül még jóvoltukból kisebb-nagyobb ajándékosszegeket is kapjanak, mert az ötven év előtti magyar szinészet bizonyára rá volt utalva az ily támogatásra! Másrészt jellemző a színházlátogató közönségre, hogy külön kellett figyelmeztetni, ne foglalja el, azt a helyet, melyre nem szól a jegye. Ugy látszik, akkor még mindenki odaült a színházban, a hová szíve, rangja vonzotta és daczára az »egyenlőség« korszakának, gyakran voltak e miatt kellemetlenségek.

A szinelőadás ott tolt le a »Zöldfa« termében, hol a szabadságharc ideje alatt horvát foglyokat tartottak. Helyöket felváltották a magyar színészek, hogy újból hirdessék a nemzet nyelvének szépségét, csodálatos varázsát, hogy apostolai legyenek annak az ügynek, mely az elnyomatás napjaiban egyetlen vigasztalója volt az elkeseredett magyar nemzetnek.

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. Belügyminiszter leirata Farkas Márton által bérelni szándékolt fatelep árverésen leendő értékesítése iránt.
3. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur leirata a községi iskolai építkezések ügyében.
4. A közoktatási bizottság jelentése, Mandel Ferencz rbiztos bűnügyére vonatkozólag.
5. Tanácsi előterjesztés egy alszámvevői állás rendszeresítése s a szervezeti szabályrendelet módosítása iránt.
6. A tanács előterjesztése Molnár Imre köztér átengedése iránti kérvénye tárgyában.
7. U. annak javaslata a keresk. tanoncziskola eddigi jogviszonyának fentartása iránt a »Kereskedelmi Csarnok« részéről beadott kérvény tárgyában.
8. U. annak előterjesztése a közvetett adók további szedhetőségének engedélyezése iránt.
9. U. annak előterjesztése a honvéd hadapród iskolai két alapítványi helyre leendő ajánlás tárgyában.
10. U. annak előterjesztése dr. Kazay Kálmán tvhatósági bizottsági tagnak a Körözs folyón egy harmadik hid létesítése iránti indítványa ügyében.
11. U. annak előterjesztése a járványkórház elhelyezése ügyében.
12. U. annak javaslata az »Országos orvosi szövetség«-nek jövő évben Nagyváradra leendő meghívása tárgyában.
13. U. annak előterjesztése a községi elemi és polgári iskolák jövő tanévi költség előirányzata tárgyában.
14. U. annak előterjesztése az utcák elnevezése és házszámozás ügyében.
15. U. annak előterjesztése Feldmann Izidor szikvizbérletnek a bérlettől való felmentés iránti kérvénye s a vonatkozó szabályrendelet módosítása iránt.
16. U. annak előterjesztése a borellenőrző bizottság kezelési szabályzata tárgyában.
17. U. annak előterjesztése az igazságügyi palota környékének rendezése ügyében megtartott árlejtés eredményéről.
18. U. annak jelentése a főügyész fizetési javítására vonatkozó szabályrendelet tárgyában.
19. U. annak jelentése Bitó János és Márton Zoltán Schlöjd tanfolyamot hallgató községi iskolai tanítók segélyezése ügyében.
20. U. annak előterjesztése Jánosházy János közs. isk. tanító nyudij ügyében.
21. U. annak jelentése a Dunkel Dénes Dezső engedményese Mogyorós János és Dunkel Augusztina, Gizella által Nagyvárad város közönsége ellan indított perrel.
22. U. annak előterjesztése a Kert-utczai Ländler Ferencz által létesített próba járda átvétele tárgyában.
23. U. annak előterjesztése Milibák József és Tirjer Péter által vásárvám elengedése iránti ügyben beadott felebbezésük tárgyában.
24. U. annak javaslata Incze Lajos és tsai szénaraktár kibővítés iránti kérvényük tárgyában.
25. U. az beterjeszti özv. Bauma Vinczéné szerződését a »Szeles« korcsmára vonatkozólag.
26. U. annak javaslata Jakab Ferencz és Pankolics Károly földbérlet átruházás iránti kérvényük tárgyában.
27. A vízvezetési műtelep kibővítésére vonatkozó vállalati szerződés.
28. Kugler Albert sertés hizlaló telepre vonatkozó szerződése,
29. Thuróczy Gyula boltbérleti szerződése.
30. Klein Sámuel haszonbérleti szerződése.
31. Tanácsi javaslat dr. Kurländer Ede tvhatósági bizottságnak a nvárad szinészet évi államsegélyezése iránt beadott indítványa tárgyában.
32. Rác Mihály városi főjegyző,
33. Ifj. Rimler Károly rendőrfőkapitány,
34. Dr. Berkovits Miklós kerületi tiszti orvos,
35. Istvánffy István aljegyző,
36. Kágyi Lajos fogalmazó,
37. Kalmár Lajos fogalmazó,
38. Kalmár József fogalmazó,
39. Kelepecz Dezső irodaigazgató,
40. Mátray György számtiszt,
41. Gesztessy Ödön számtiszt,
42. Fekete László számtiszt.

E szinlap némi betekintést enged a társulat szervezetébe. A tagok között több oly névvel találkozunk, kik annak idején jeles, kiváló vidéki színészek voltak. Így *Tóth* József, kit 1838-ban, mikor Pály Elek társulatának volt tagja, folytonosan ünnepelt a várad közönség. Emlékverseket irtak tiszteletére és ajándék tárgyakkal lepték meg. *Döme* ép a forradalom idején volt Váradon szinigazgató és ha nem is tudott nagy sikereket felmutathatni, hazafias törekvésével kell elismernünk. *Futó*, *Hegedüs*, *Havi* régi ismerősei voltak a váradiaknak, kik előző években is megfordultak a jelesebb társulatokkal e városban. *Felekiné* (Szákfi Amália) — mint Molnár György írja Emlékirataiban — különösen drámai szende szerepekben excellált és rokonszenves hangjával és szép megjelenésével hatott. A zöme azonban a társulatnak csupa oly név, kiről vajmi kevés feljegyezni valója akadt a szinészet történet-írójának.

Az előadásnak, melyről szinlapunk szól, kétségkívül érdeklődést kölcsönzött *Szatmáriné* vendég szereplése, ki ekkor huzamosabb ideig tartózkodhatott Nagyváradon és jutalomjátékául, utolsó fellépésének válaszá a még ma is műsorra kerülő népdramát »Deborah«-t. Szatmáriné jelesebb tagja volt a pesti szinlátlatnak, de ott érvényesülni nem igen tudott. Komlóssy Idával és Bulyovszkynéval nem tudta fel venni a versenyt és azért 1851-ben már megvált a fővárostól és a kolozsvári mágna-sok rábeszélésére, a »Kolozsvári Lap« fel-szólalására, Kaczvinszky társulatának lett tagja.

43. Diker Illés pénztári segédtsízt,
44. Bacz Endre t. irodaigazgató,
45. Mertz József irodatiszt szabadság idő engedélyezés iránti kérvényük.

Miről midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmind tudatom, hogy a tárgyratok a közgyűlést megelőző napon a városház tanácstermében kitéve lesznek, s bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. július hó 12.

Rácz Mihály,
főjegyző.

Tanítók választása.

— Iskolaszéki ülés. —

A nagyvárad községi iskolaszék tegnap délután töltötte be a város által fentartott iskoláknál megüresedett tanítói állásokat.

Betöltendő volt a polgári iskolánál egy szaktanári és egy rajztanári, két elemi iskolai tanítói és egy elemi tanítónői állás.

Pályázó igen sok volt. Így a két tanítói állásra 51-en, a tanítónői állásra pedig 34-en pályáztak.

A választás után tárgyalták a felmerült ügyeket.

Jelen voltak:

Dr. Sipos Árpád, dr. Korda Kálmán, Mezey Mihály, dr. Berkovits Ferencz, dr. Konrád Márk, dr. Hoványi Géza, Hlatky Endre, Bozóky Béla, Frankó Endre, Heringh Sándor, Hegyesi Márton, Némethy Károly, dr. Buljovszky József, Molnár Lajos Deacs János, Gabriely Lajos, dr. Vucskics Gyula, dr. Radó Ignác, Sulyok István, dr. Grósz Menyhért, Beczkay Lajos, Réz Mihály, Ditz Mihály, Cábel Jakab, Jánosházy János, dr. Baróthy Ákos, dr. Tóth Mihály, Materny Imre, Várad Mór, dr. Márkus László, Böszörményi Géza, Moga János, Szokoly Tamás, Vaday József, Máthé Lajos, Pacala Tamás, Bordé Ferencz, Auspitz Adolf, Mihucz Péter, Horváth Endre, Kuncz Gusztáv, Stark Gyula, dr. Kornstein Lajos, Huszár Károly jegyző.

A választások.

A választást Mezey Mihály vezette.

A polgári iskolai tanári állásra 3 pályázó közül egyhangulag König Antalt választották meg; a rajztanári állást szintén egyhangú választással Kovács László helyettes rajztanárral töltötték be.

Az elemi fiúiskolához tanítónak Mikussay József egyhangulag és Bodnár János 37 szavazattal Nagy János 4 szavazata ellen választották meg.

A tanítónői állásra a legtöbb kilátása Farkas Etelka alsó-lugosi és gr. Lubinszky Anna élesdi tanítónőnek volt. Beadatott összesen 43 szavazat, ebből nyert Farkas Etelka 25, gr. Lubinszky Anna 17 és Ember Jolán 1 szavazatot s így Farkas Etelka választott meg.

Az iskolaszék ügyei.

Ezután az elintézésre váró ügyeket tárgyalta le az iskolaszék.

Rátkay József az olaszii fiú iskolához, Vaday József az újravárosi fiú iskolához helyezték át csoportigazgatók.

Sulyok István indítványára kimondották, hogy a hittanvizsgálatokra a növendékeket mindig egy tanító kíséri el.

Hosszabb vitát keltett az iskolák építésének az ügye. A v.olaszii leányiskola egyik osztályát okvetlen ki kell telepíteni.

Hegyesi Márton főgondnok indítványához képest elhatározták, hogy átír az iskolaszék Nagyvárad-város tanácsához, a melyben kéri, hogy a tervek jóváhagyását sürgesse meg a miniszternél. Míg az építést keresztülvizzik, az olaszii leány és fiúiskolának célszerűbb elhelyezéséről gondoskodják.

Elnök jelentette, hogy az évrő vizsgálatok általánosságban kielégítőek voltak. — Tudomásul vették.

Réz Mihály terjedelmesebb jelentésben számol be a községi iskolák működéséről. A

községi iskolák és óvodákba beiratkozott összesen 3168 gyermek. — A jelentést tudomásul vették.

Egy tanító fegyelmi ügyében a polgármesterhez megküldik a kért felvilágosító választ.

Ruby Adél tanítónőnek egy évi szabadság-időt engedélyeztek.

Még több apró ügyet intéztek el is ezzel az ülés fél 6 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Julius 14. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Szent-Istvánnapi szónok Bécsben.** A bécsi kapuczinusok templomában kiváló ünnepségek között tartják meg Szent István napját. Részt vesz az ünnepen a bécsi magyar társadalom színe-java élén a felség személye körüli miniszterek és az udvar magyar méltóságai. Az ünnepi misét rendesen a tábori püspök szokta czelebrálni, a szent beszéd tartására pedig a kapuczinusok provinciálisa kér fel egy magyar papot. A provinciális megbízásából most volt itt Nagyváradon a helybeli rendháznak egyik régi tagja P. Torma Izidor jelenleg bécsi magyar hitszónok és Fetsler Antal irodaigazgatót s püspöki titkárt szólította fel az idei Szt. Istvánnapi prédikáció megtartására.

* **Palásthy püspök jubileuma.** Palásthy Pál czimzetes püspök a napokban szentelte fe aranymiséje alkalmából az ősei falujában a hontmegyei Paláston épített templomot, melyet 100.000 forint költséggel építtetett. Az ünnepély alkalmából az aranymisés püspököt többek között báró Hornig Károly veszprémi püspök és az esztergomi főkapitán udvözölték. A pompás templom felszentelése után a püspök a palásti iskolában felszolgált lakomát adott, a melyen a környék papsága és birtokosai vettek részt. Az ebédén a jubiláló egyházfejedelmet Tretter esperes, Cibulya alispán és Ivánka István földbirtokos köszöntötték fel.

* **Személyi hírek.** Dr. Kontur Béla, ismert kiváló katolikus író, pár nap óta Nagyváradon időzik. — Janky József a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara elnöke és dr. Sarkadi Lajos titkár, a fővárosban utaztak, hogy részt vegyenek az önálló vámterület ügyében a kereskedelmi miniszter által összehívott értekezleten.

* **Kitüntetett főnöknő.** A veszprémi angol-kisasszonyok zárdájának, a Dunántul ez elismert legjobb leánynöveldejének főnöknője, Soóki Karolin magas kitüntetésben részesült. Évek hosszú során át a tanügy terén tanusított buzgó működéséért a király a koronás aranyéremmel tüntette ki a közszertetben álló főnöknőt. A kitüntetésről szóló legfelsőbb kéziratot a tegnapi hivatalos közli.

* **Gyémántmisés püspök.** Sujánszky Antal czimzetes püspök — mint Esztergomból írják — szeptember hónapban ünnepli meg gyémántmiséjét. A népszerű egyházfejedelmet, a ki egyházi költészetünk kimagasló alakja, ez alkalommal az esztergomi főkapitán nagy ovációkban részesíti.

* **Közvetett adó vagy közköltő emelés.** A közvetett adók czimén Nagyvárad város tekintélyes összeget szedett be évenként. Az adó engedélyezésének határideje ez év végével lejár. A városnak ez összegre okvetlen szüksége lesz a jövőben is, de legalább is kétes, hogy továbbra engedélyezi-e a miniszter ennek az adónak a beszedését. Vagy ezt adja meg továbbra a miniszter, vagy tetemesen emelni kell a községi adót. A tanács javasolja a törvényhatóságnak, hogy irjon fel a miniszterhez s kérje a városi közvetett adók kivételének engedélyezését továbbra is.

* **Állomást cserélnek.** A Vilmos huszárezred elhelyezésében közelebb változás lesz, a mennyiben a Pancsován állomásozó 3. század Nagyváradra lett áthelyezve, míg a 4. század Nagyváradról Pancsovára vonul.

* **A harmadik vashíd.** Mind élénkebbé válik az óhaj, hogy a város építse ki a harmadik közforgalmu hidat a Réten, Széles-utca mellett. Legutóbb dr. Kazay Kálmán törvényhatósági bizottsági tag önnálló indítványt terjesztett a közgyűlés elé, a melyben a 3-ik vashíd kiépítésének elhatározását sürgeti. A városi tanács a híd kiépítését nem helyesli s a dr. Kazay Kálmán indítványának mellőzését javasolja.

* **Kik lesznek hadapródok?** Nagyvárad városa tudvalevőleg nyolcz alapítványi helyet létesített a honvéd-hadapród iskolánál; ez évben azonban csak egy helyet töltenek be, míg a többi fokozatosan a következő három esztendőben töltik be. A város fenntartotta magának az ajánlási jogot. A holnap városi közgyűlésen történik meg az ajánlás. A tanács a következő sorrendben javasolja a pályázókat ajánlatra: Winkler Szilárd, Pati Nagy Kálmán, Fisch Gyula és Kiss Ernő.

* **Hol legyen a járványkórház?** Holnap délután határoz Nagyvárad város közgyűlése a felett a nagyon is égető kérdés felett, hogy hova építsük fel a járványkórházat. A legalkalmasabb hely e célra Várad-Velenczén a Bölöny József, vagy a Horváth Gézáé. Csúpan az a kifogás ellene, hogy nagyon drága mindegyik. A városi tanács ennek dacára a Bölöny József telkét ajánlja megvételre a gyűlésnek.

* **Panasz a honvédekre.** Panaszt kaptunk, hogy a hidegser-utcai Sztavenik-féle gyárban elhelyezett honvédek botrányos viselete sok kellemetlenséget okoz a lakosságnak. A nőket sértő, trágár szavakkal illeti sőt meg is támadják. Tegnapelőtt csinos botrányt rögtönöztek a derék hadfiak s egy háztulajdonost meg is sebesítettek. Felhívjuk a parancsnokság figyelmét a vitézek botrányos viselkedésére.

* **Halál a kávéházban.** Debreczenben Margittay Sándor rendőr-kapitány a Bikaszálló kávéházában kártyázott barátjaival, midőn hirtelen régi szív baja kapta meg s mire a lakására vitték meghalt. Neje és hét gyermeke gyászolja. A szomorú eset városszerre nagy részvétet keltett, mert a derék rokonszenves rendőr-kapitányt mindenki szerette. Ezzel kapcsolatban emliti levelezőnk, hogy a debreczeni kollégium Margittay Sándor halálával teljesen birtokába lép egy nagy alapítványnak, a melyet néhai Margittay István híres debreczeni orvos egy új tanszék alapítására ösztöndíjakra és más kulturális célokra oly módon tett a kollégium javára, hogy az alapítvány kamataiból 700 frtot unokaöccse Margittay Sándor kapjon míg él, évi járadékul.

* **Uj ügyvédek.** A nagyvárad ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Mániu Gyula szilágysomlyói lakos ügyvédet, Szilágy-Somlyó székhellyel, továbbá dr. Papp Mihály ügyvédet, Szilágy-Cseh székhellyel az ezen kamara által vezetett ügyvédek névjegyzékébe folytatólag felvette.

* **Rablótámadás nyílt országúton.** Tegnapelőtt történt, hogy Tyirta Mitru somogy-uzsopai lakos nyugodtan ballagott hazafelé Nagyváradról, a hol az aratáshoz szükséges eszközök bevásárlása végett volt. Közel a községhez két egyén megtámadta; egyik torkon ragadta és fojtogatta, a másik pedig a kezében levő bottal fejbe ütötte, a mely ütés következtében ő földre

rogyott, eszméletét veszítve. Mikor sok idő múlva magához tért, akkor tapasztalta, hogy a rablók mindenéből kifosztották; nemcsak a Váradon bevásárolt arató eszközeit, hanem csekély készpénzét és élelmiszereit is elvették tőle. Az esetről értesült tasádfői csendőrsnek sikerült a tetteseket hosszas nyomozás után *Marián Tógyer* zsomogyuzsopai és *Mihucz* János oláhgyepesi lakosok személyében kipuhatolni, a kiknél az elrablott tárgyak egy részét meg is találták. A rablótámadókat letartóztatták és erősen megkötözve bekísérték a kir. ügyészség fogházába.

* **A második számvevői állás.** Nagyvárad város számvevőségénél annyira felszaporodtak az elintézendő ügyek, hogy kiegészítő erőkre van szükség. A városi tanács akként akar ezen a bajon segíteni, hogy egy második alszámvevői állást rendszereztesen a törvényhatóság. A holnapi közgyűlés elé kerül ez új állás rendszerezésének a kérdése.

* **Pató Páloskodás.** Ismertettük azon indítványt, melyet *Kurländer* Ede dr. t. h. b. tag intézett a törvényhatósági bizottsághoz. Az életrevaló indítvány egyszerű és világos célja az, hogy a város siessen megmenteni jogos érdekeit s mint a többi városok, eszközöljön ki állandó színháza részére 10,000 frt segélyt a 200,000 frtból. A tanács, mint állandó választmány tegnap foglalkozott ezen indítvánnyal s javaslata a Pató Páloskodás jellegét viseli magán. Nehogy kellő időben cselekedjünk végre egyszer, az a véleménye, hogy adja ki a közgyűlés az indítványt — a szinügyi bizottságnak. Tisztelettel kérjük, hogy valljon mi megfontolni valót talált a tanács ez ügyben, amelyhez a bizottság különben nagybecsű véleménye volna szükséges? A kérdés tiszta: Tudunk-e idejekorán kérni arra a célra, mely már országos skandalummá nőtt ki magát? Az a 10,000 frt a színházépítés főakadálya. Ezt elhárítani kötelességünk. S miért várunk vele még egy közgyűlésig? Egy iv papir az egész, uraim, ne sajnáljanak egy iv papirt s rajta e pár szót: Kegyelmes uram! Add meg nekünk azt, amit megadhatsz. De úgy látszik, ezt az indítványt is az állandó színház átok sulya nyomja. Ami a színházra vonatkozik, úgy jár, mint a polip karmai közé került test, megszibbad. Édes uraim odafenn a zöldasztalnál, — ne tetézzék a komikumot azzal, hogy a szinügyi bizottság mondjon tanácsot — pénzügyi kérdésben.

* **Eljegyzés.** *Vida* Mihály gör. kath. végzett papnövendék eljegyezte *Márkus* Mariska kisasszonyt, néhai *Márkus* Miklós volt helybeli gör. kath. esperes plébános művelt és kedves unokahugát.

* **Házassági szédelgő.** A bécsi országos főtörvényszék felhívja az ország összes hatóságait s így a nagyvárad rendőrséget is, hogy kutasson valami *Born Ottó* Károly vagy helyesebben *Voith* Károly viselt dolgai után, a ki foglalkozására nézve electrotechnikus, megfordult Bécs, Salzburg, Belgrád, Budapest, Futtak stb. stb. helyeken. Nevezett jófirma ugyanis a hol csak megfordult, mindenütt következetesen felvette Hymen rózsálanczait. A házasságszédelgő ugyan már a bécsi törvényszéki börtönben üldögél, de az országos főtörvényszék össze akarja állítani végre-valahára már *Born* alias *Voith* Károly viselt dolgainak teljes listáját és ez okból keresi meg a nagyváradirendőrséget és kéri ezt a hirlapok szíves tudomására hozni. Nos tehát! akinek valamelyes ügye volt *Ottó* *Karl* *Born* von *Salzburg*, vagy más néven *Voith* Károly ural — az jelentkezze a rendőrségnél.

* **Olcsó önségely.** Furesa s a maga nemében talán egyedüli önségelylyel élt *Pellán* Si-

mon somogy-uzsopai lakos. Nevezett egyén ugyanis *Vlad* György ugyanottani lakos 3 lovát 65 frt értékben a mezőről elkötötte s midőn e tetteért a csendőrök által kérdőre vonatott, elkeseredetten adta elő, hogy a káros *Pellán* Mitru a lovakat ő tőle vette, de mindeztideig, daczára minden sürgetésének, nem fizetett s minthogy nincs kilátás arra, hogy valaha kötelezettségének eleget tegyen, ennél fogva legjobbnak gondolta a lovakat, — melyeket káros ugyancsak *Argus* szemekkel őrzött — egy őrizetlen pillanatban ellopni. Reménytelen hitelezők! *Pellán* Simon megmutatja nektek az utat, melyen a veszett fejszének legalább nyelét megkerithetik.

* **Névváltoztatás.** *Verecs* Sámuel nagyvárad lakos a saját és kiskoru gyermekei vezetéknévét *Szabó*-ra változtatta.

* **Leletlenség áldozata.** *Filip* Péter vizesgyáni lakos f. évi július 7-én kinnt szántott a határban. Dolgát végezve, délután 4—5 óra között haza távozott; azonban a messzebb eső hidra kerülni nem akart, hanem az esőzésektől megáradt Sebes Körözsön akart keresztül hajtani, e végből a jobbik lóra felült ő maga, míg a másik vak lóra felültette *Nemes* Mitru nevű 11 éves lóhajtó cselédjét és így utánna akasztva a lovaknak az eketaligát és ekét, — daczára a parton állók intelmeinek és a kis *Nemes* Mitru tiltakozásának — neki hajtattott a megáradt Sebes-Körözsnek. Alig haladtak azonban néhány lépésre, a sebes ár elkapta a gyermeket és magával sodorta. A lelketlen gazda *Filip* Péter látva kis szolgája szerencsétlenségét, — melynek egyedüli és közvetlen okozója ő volt, — jöllehet a víz neki a szerencsétlenség színhegyén csak válláig ért, a lóról leszállva nem azon igyekezett, hogy a gyermeket, hanem hogy lovait és ekéjét megmentse, ami neki egyik lovának árán — mely a vízbe fult — nagynehezen sikerült is. A gazdája embertelensége és lelketlensége folytán a kész veszedelembe hajtott gyermeket a sebes ár elsodorta és daczára a parton állók segélyének, megmenthető és a kisded hullája mindeztideig feltalálható nem volt. Az emberi természetéből kivetkőzött gazdát *Filip* Pétert az előjáróság feljelentette a büntető törvényszéknek — ahol mindenesetre elfogja venni méltó büntetését.

* **Alapos bosszu.** *Argyelán* Simon az a szerencsétlen ember, aki *Borodán* Tógyer és *Verpes* Nucz öszi lakosok haragját magára vonta. Ez a harag azonban mindeztideig másban nem nyilvánult, mint apró-cseprő scénaiban. Hanem a napokban alaposan kiöntötték *Borodán* Tógyer és *Verpecz* Nucz haragjukat a szerencsétlen *Argyelán*on, amennyiben ennek távollétében házat földig lerombolták, természetesen *Argyelán*nak nem volt háromemeletes palotája, mert a rombolás mindössze egy délelőtti tartott.

* **Mensa Academica.** A budapesti egyetemi ifjuság e segély-egylete a jövő 1898/99 tanévben megismosodva fogja folytatni jóltevő működését. 115 hely vár betöltésre, melyek közül szept. 20-ig benyújtandó kérvényekre 100 fölött az egyesület választmánya, 8 fölött *Vigyázó* Sándor gróf fog dönteni; 1—1 helyet özv. *Mészáros* Károlyné, *Arad*, *Szatmár*, *Temesvár* városok, *Trencsén*, *Torontál* és *Ung* megyék törvényhatósága tölt be. *Gressler* Jenő, a segélyügyi bizottság elnöke körlevélben azt is közölte lapunk szerkesztőségével, hogy szóval vagy írásban készségesen ad bővebb felvilágosítást azoknak, kik ez ügyben hozzá fordulnak.

* **Térzene.** A katonazene ma délután 6 órától 7 óráig a *Schlauch-parkban* játszik.

■ **Lapunk t. olvasóit** — kik a nyár folyamán bárhova nyaralni mennek és a lapot oda járattatni akarják — figyelmeztetjük, hogy ebbeli szándékokat illetve czimüket a kiadóhivatallal tudassák. Lapunk kiadóhivatala készséggel fogja a kívánt helyre elküldeni a példányokat.

A Rubesch-féle gyilkossághoz.

— Saját tudósítónktól. —

A mint tegnapi számunkban részletesen megemlítettük, *Rubesch* pályaórt tegnapelőtt este 9 és 10 óra között meggyilkolták.

A borzalmas gyilkosság híre kellő időben csupán lapunkhoz jutott el.

Valószínű így, hogy a gyilkosságban megindított nyomozás fölöttébb meg lesz nehezítve.

Mert tény az, hogy csak a tegnapi déli órákban értesítették a nagyvárad kir. ügyészséget és a csendőrpáncsnokságot arról, hogy az éjjel gyilkosság történt. A vaskóhi járásbíró és a hollódi csendőrök is csak tegnap reggel értesült a gyilkosságról.

Igy azután bizony egy kissé elkésve kezdődött meg a hivatalos nyomozás, a melyhez a nagyvárad kir. ügyészség részéről maga *Perjéssy* Mihály dr. kir. ügyész utazott ki a helyszínére.

Az eddigi nyomozás eredménye mindössze igazolta abbéli fellelésünket, hogy a gyilkosság minden kétséget kizárólag a bosszú műve volt.

Hogy voltaképpen kik a gyilkosok, arra eddig még csak elfogadható fellelés sincs.

Rubesch haragosai közt keresik a tetteseket, mindeztideig azonban kevés eredménnyel.

A holttestet tegnap délután boncolták fel és el is temették nagy részvét mellett.

A nyomozás folyik. A helyszínén bűnjelet nem találtak.

Perjéssy dr. kir. ügyész, mint értesülünk előreláthatólag a mai nap egész folyamán a helyszínén marad, legalább is addig azonban, míg az előzetes vizsgálat befejezve nem lesz, nem tér vissza.

SZÍNHÁZ.

Tegnap még mindig jócskán telt ház előtt a szokott versenyformában és jó közepes összeloadásban kerültek színre a *Gésák*.

Kiküldött külön tudósítónk a következő referárában számol be az előadásról (megjegyezzük, hogy a fiatal a *Mese-Világnál* is pályát fut):

Csunya, esős idő volt,
De a szinkör tele volt.
A sok bácsi nevetett,
A néni is nevettek.
A szinpadon egy bácsi
(Nagyon csunya egy bácsi)
Rápörölt a karzatra,
De a karzat kacagta.
Egy bácsi meg, nagy copfjal,
Hanyat fektült és meghalt.
Nagyon sokat ugra-bugrált,
S mint a malacz épp' úgy csinált
Egy szép néni megbottlott,
Nagyot esett s mosolygott . . .
Egy néni meg, nagyszemű,
Énekelt, de nagyszerűn.
Egy poczakos csuf bácsi,
Nem tudott kiabálni.
Minden néni kontyában,
Sok-sok zászló egymáson.
Háromszinű kis zászlók
Piros, fehér meg zöld volt.
Egy néni meg bálóba
Csücsült, négy meg lóbálta.

Leintették a fiatait, pedig még sokat akart írni.

Szinköri hírek. Holnap csütörtökön *Chivot* rendkívül mulatató bohózata Az új háziur kerül színre, a melyben *Follinus Aurél* igazgató mint színész mutatkozik be a nagyvárad közönségnek. Kivüle még *Baróti J.*, *Kissné*, *Marosi A.*, *Miklósi J.*, *Solti H.*, *Bartos*, *Iványi*, *Leővey* Nyárai és *Vendrei* jutottak jó szerepekhez.

TANÜGY.

Az óvodák építése. Az óvodák ügyében tegnap leérkezett a vallásügyi miniszter leirata. Hajlandó állandó óvókat kinevezni Nagyváradra, ha a törvényhatóság rendelkezésére bocsátja a szükséges összeget. A város köteles felépíteni a 10 óvodát, akként, hogy óvónő lakás is legyen mindenik kisedóvodánál s az állam nevére telekkönyveztessek. A város köteles mindég a fenntartásról gondoskodni s az első felszerelést beszerezni. Kikötö a miniszter, hogy évenként 9500 forintból törlessze a város az építési összeget; ha felesleg marad a 9500 frtból, azt az állampénztárba kell befizetni. Az óvónők évi 400 frt fizetést és lakást, továbbá évi 120 frt dajka tartást nyernek. 1899-ben öt óvónőt, 1900-ban ismét öt óvónőt nevez ki. Múltányossági szempontból kijelenti a miniszter, hogy *hajlandó a jelenlegi óvónőket kinevezni*, ha kellő képesítéssel bírnak. Ezek a leirat fontosabb részei.

EGYESÜLETEK.

A „Szigligeti társaság” a nagyváradi színi-százéves jubileumának emlékére tartandó ünnepélyt rendező százszáz bizottságának kisebb bizottságát Rádli Ödön elnök f. hó 13-án d. u. fél 6 órakor a gazd. és iparbank épületében tartandó gyűlésre meghívja.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla elintézt ügyei.

(Polgári tanács).

Előadó: Dr. Járossy Károly.

1529. Reisner Emánuel — Békésmegyei takarékpénztár — r. megváltoztatva.
1534. Gottfried Jakabné — Békésmegyei takarékpénztár — helybenhagyva.
1548. Mede Ferencz — Szelle József — rendelet.
1573. Dehelyán Mitru — Schaver Miklós — r. megváltoztatva.
1601. Nagy Károlyné — Nagy Károly — föloldva.
1611. Komkoly Jenő — Dániel Mihályné — helybenhagyva.
1628. Barta György — Bogdán Antal örökös — megváltoztatva.
1097. Argyelán Gyorgye — Argyelán Mária — visszautasítva.
1604. Cziáki Károly s. t. — Barkóczy János — rendelet.
1610. Herpai Zsófia — Vetési Gábor s. neje — rendelet.
1616. Sztoján Gavrilla s. t. — O Paulis község — rendelet.
1617. Assael H. és fia czég — Autonovits András — megváltoztatva.
1618. Pollák és t. — Csértutin Mór — nyilvántartás.
1632. Sárkány Ferencz s. t. — Sárkány János — rendelet.
1634. Margitai tkptr. — Hirschmann Árpád — föloldva.

Előadó: Czvek Kálmán.

1644. Pusztai János s. t. — Dr. Lengyel Sándor — megváltoztatva.
1480. kir. Kincstár — Kerecsi János s. t. — r. megváltoztatva.
1482. Jakabovits Salamon — Boros F. János — visszautasítva.
1552. Érmelléki tkptr. — Csernyus Gergely és neje — helybenhagyva.
1596. N.-várad i. sz. káptalan — Aranyi Gábor — megváltoztatva.
1619. Nekolits Péter és fiai — Juhász Lajos — helybenhagyva.
1624. Kutrán Dániel — Molnár Miklós — rendelet.
1625. A pelbárhidai rom. k. egyház felszámolási ügye — rendelet.

1633. Réthy Kálmán — Csapó Jánosné — rendelet.
1651. Berger Izsó — Reszner Emánuel — helybenhagyva.
1654. Grósz Mór s. t. — Pázk Lázár — megváltoztatva.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: Molnár Géza.

1478. Tyirla Vaszi s. t. zsarolás lopás.
2588. Durinszky Manó testi épség ellen kh.
2385. Fehér Sándor közcsend és testi épség.
2389. Farkas György közcsend elleni kh.
2387. Marjovszki Sándor s. t. becsület sértés.
2442. Voján Lázár s. t. testi épség el. kh.

Előadó: Dr. Gedeon László.

2398. Argyelán Péter s. t. ingó vagyon rongálás.
2508. Szabó István s. t. lopás.
2630. Popa Juon szándékos emberölés.
2640. Szalai Sándor lopás.

Előadó: Dr. Járossy Károly.

1662. Cs. Kir. kincstár Jakobovits Adolf és neje.
1974. Rameaki János — László Sándor s. t.
1676. Fekete István — Amánt Julianna s. t.
1676. Gyebrovsky M. s. t. — Szűcs Samu.
1666. Buday Gyula — Szávó Ferencz.
1667. Gyarmathy István hagyatékában.
1705. Marzsó György — Burián László.
1707. Duma István — hagyatéki ügye.

Előadó: Czvek Kálmán.

1665. Zsik Károly — Styob Gyorgye.
1685. Kohn Ignác és Sam. czég — Tóth György.
1706. Auszländer Sándor s. t. — Freund Czeczia s. t.
1710. Kir. kincstár Torzs — Onucz és Vaszi
1462. Biharmegyei tkptr. — Szeremleg Sándorné.
1474. Jelinek s. t. czég — Pintér József.
1520. Dr. Kolmáncz Helyi József — Osváth Lajos.
1463. Szabó Jánosné néh. — Szabó János.

MULATSÁG.

A „Margitai és vidéki Népkör” folyó évi július hó 17-én saját helyiségében e célra épített sátorban pénztára javára teke versennyel egybekötött zártkörű batyus táncvigalmat rendez. A — legalább is eredeti formájú — vigalom rendezői: Ákom Gyula pénztárnok. Szoták József elnök. Bod Lajos jegyző és 34 fiatalember. Belépti díj a teke versenyre személynként 1 korona, a táncvigalomra szintén 1 korona. A teke verseny kezdete d. u. 3 órakor. A táncvigalom kezdete este 7 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: Tátraházi R. P.

— Nem jól érzed magad? — törte meg a csendet a férfi.

— Nem! — felelt a nő röviden. — Alescit várom.

— Ha ugyan velünk óhajt reggelizni, — jegyezte meg Waldheim.

De nem is tudom tulajdonképpen mit akar itt az az ember, a kinek társaságát már X-ben megelégedtem.

A nő feltételezett, diadallal nézett férjére:

— Talán bizony féltékeny vagy?

— Ó nem! — felelte a férfi, kiérett a feleletből, hogy azt jól meg kell jegyeznie, hogy a féltékenységhoz először is szerelem kell. — Ha féltékeny volnék, egyáltalában nem tűrném meg itt, hanem teher reám nézve. Kártyás, iszákos, utálatos kalandok hőse, szóval olyan

persona, a kit tisztességes asszonynak nem szabad maga mellett megtűrnie.

— Unoka bátyám, rokonom, az emberek beszédére nem adok semmit, ő sokkal jobb, mint a milyennek mondják. Azért keres fel engem, hogy helyet, oltalmat találjon, — felelt a nő.

Keserű gunnyal nézett reá férje. Azon gunyos szavakat, melyek ajkán lebegtek csak azért nem mondta el, mert a szolga belépett, és Kern urat jelenté be. A titkár belépett, térképe hóna alatt, tisztelettel hajolt meg Olga előtt, ki a köszöntést alig viszonozta.

— Hivattál? — kérdezte.

— Igen, beszélni valóm van veled, valami azonban késlelt. Várj egy kicsit szobámban, vagy inkább ülj ide. Reggelizzél.

Kern Olga nézett, ki egyetlen intéssel sem hagyta helyben férje meghívását. Ruhája csipkésével játszott, közömbösen nézett maga elé. Ugy látszott nem érdekli a titkár, Ez keserűen nevetett és kijelentette, hogy szívesebben vár a dolgozó szobában, köszönt, eltávozott.

— Olga! — kezdte Waldheim szigorúan. Kernnel való ezen bánásmóddal határozottan rosszalom és eltiltom. Már gyakran megmondtam, hogy bánj vele barátságosan.

— Én meg százszor megmondtam, hogy azt az embert kinem állhatom. Nagyon jól tudod, mennyire irtózom minden utálatostól.

Waldheim gunyos mosolygással nézett ne-jéről a tükörbe, majd ismét nejeire és pedig olyan sokat mondó pillantással, mely Olgának arcába kergette a vért.

— Nagyon sajnálom, hogy nem vagy képes arra sem, hogy egy szelleműs férfinak meg-bocsássad szépségbeli fogyatkozásait, — felelte durván. — Egyébiránt figyelmeztetek, hogy az udvariasság évekké elözött kötelességeddé vált, mikor megmondtam, hogy Kern rokonom.

Olga nevetett:

— Ha ugyan emlékeznek rá! Ez volt lázas életünk első boldog meglepetése, ez előkelő rokon felfedezése.

Férje úgy tett, mintha nem hallotta volna e szavakat.

— Akkor megígérted, hogy legyőzöd ellen-szenvedet, azonban napról, napra jobban utáld.

A hölgy vállait vonogatta.

— Mit akarsz mást? A mióta szemem előtt van a rut ez a megszemélyesítője, napról napra jobban borzadok tőle, nem tehetek róla.

Waldheim erősen túrtörtetett haragja kitört:

— Nos hát ha akarod tudni, hogy Kern kicsoda, megmondom, majd meglátom, hogy fogsz vele érintkezni. Ő kérte, hogy hallgassam el, elég ostoba voltam, hogy eleget tettem kívánságának, most hát tudd meg ő az én bátyám!

Olga hitetlenül meresztette rá szemeit.

— Az a te ... az ott ... ?

— Igen testvérem, aki pusztá szeretetből gondolta rá magát, hogy mint ismeretlen segítsen nekem, hogy szolgáljam legyen! Az bizonyos, — hogy te nem értesz meg ilyen nagy áldozatot.

A nő gyorsan magához jött álmolatából

— Tudod — szólt hidegen — mit tartok én az ilyen szolgálatról, áldozatról. — A ki hozza az biztosan szükségéből teszi, ha az áldozatot meg nem hozná, kára lenne a ki elfogadja arra nézve jó tetemény. Következőleg ama fér-fuban semmi sincs, a mi elvakíthatná. Nem igen fogom állásában, melyet magához méltó-nak tart zavarni, vagy abból kiűzni. Egyébiránt nagyszerű sógor! — és ezt kell nekem házam-ban megtűrni!

— Házadban? — kiáltott Waldheim hara-gosan. — Itt én vagyok az ur és neked meg-parancsolom, hogy Tónit bizalmas körödbe fogadd, majd megmutatom, hogy engedelmes-kedni fogsz. Az igaz, hogy ő nem igen vágyik társaságod után, előbbre valónak tartja, hogy egyedül járjon kötelessége után. Egyet azonban bátor vagyok megjegyezni, hogy itt egy akarat érvényesül és az az enyém.

— Oh! Itt ugyan vígan megy! Nagyszerűen mulattok kora reggel!

— E szavakkal jelent meg egy fej az ajtónál. — Szabad lesz a mulatságot megza-varnom?

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

A budavári plebánia átadása.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Bogisich M. cz. püspök és esztergomi kanonok a budavári plébániát és az egyházi vagyont, melynek 16 évig volt gondozója, tegnap adta át utódjának dr. Nemes Antal plébánosnak. A püspök még e héten Esztergomba költözik.

Lajos Napoleon hrg eljegyzéséről.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Párisból jelentik: A »Figaro« a leghatározottabban megczáfolja a Helén orosz nagyhercegnő és Lajos Napoleon herceg eljegyzéséről szóló hírt.

Sztójlov otthon.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Szófiából írják: Sztójlov miniszterelnök tegnap visszaérkezett ide s a vasutnál a miniszterek, a zsinat elnöke és sok képviselő fogadta.

Razzia Budapesten.

Budapest, július 12. (Saj. tud. táv.) A rendőrség a napokban nagy razziaát tartott és akkor 300 közveszélyes alakot fogott el.

A spanyol-amerikai háborúhoz.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Mária Krisztina leghatározottabban el van tökéve a békére. A vatikáni spanyol nagykövet tegnap hosszan értekezett Rampollával, melynek eredménye az, hogy a pápa hozzá chifrirozott táviratot küldött, melyben Mária Krisztinának azt tanácsolván, hogy feltétlenül kössön békét.

A Dreyfuss-ügy.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: Demange ügyvéd, Dreyfuss védője, levelet irt Sarrieca igazságügyminiszternek, amelyben kijelenti, hogy azokat a leveleket, amelyeket Cavaignac hadügyminiszter a kamarában felolvasott, sem ő vele, sem Dreyfussal nem közölték s hogy ő és Dreyfuss csak a borde-reauról birtak tudomással. Demange levelehez Dreyfuss volt kapitány egy iratát csatolja, amelyben Dreyfuss közli azt a beszélgetést, amelyet Du Paty de Clam parancsnokkal 1894. decz. 31-én folytatott, mely alkalommal ártatlannak mondotta magát. Ebben az iratban közli Dreyfuss azt a beszélgetést is, amelynek következtében a hadügyminiszterhez levelet intézett, melyben ártatlanságát erősítette és esedezve kérte a minisztert, hogy indítson nyomozást.

A kelet-ázsiai kérdés.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) A »Times« pekingi levelezője jelenti tegnapi kelettel, hogy ő megtekintette a kínai északi vasutat. A földmunkálatok 100 angol mértföldnyire északra a nagy faltól Kiao-Csauig elkészültek.

Budapest, július 12. (Saját tud. táv.) Hongkongból jelentik a »Times«-nek tegnapi kelettel: A Sikiang folyónál a zavargások még mindig tartanak. A pokláni főhivatalnokot, aki a zavargók egyik ve-

zérének elfogatására díjat tűzött ki, ez utóbbi elfogta és elevenen elégette, családját pedig meggyilkolták. A Sikiang vidékéről jelentik, hogy a folyón több kalózkodás fordult elő.

SZERKESZTŐI POSTA.

K. F. Helyben. Tisztelt ismeretlen! Szöllős gazda ön? Jégverte szöllős gazda ön? Hazafias érzelmű jégverte szöllős gazda ön? Igen? Nos akkor miért ír ön ilyen verset:

A szöllős gazda.

Édes hazám itt hagynálak,
De nem tudok elmenni.
Szívemben nagy a bu s bánat,
Nem tudlak elfeledni.

Kiutaznék külszágbe
Nem tudok elindulni.
Mert tégedet édes hazám
Ott sem tudlak feledni.

Pedig sorsom oly somoru
Amilyen még sosem volt,
Hisz a gazda pénzéjében
Eddig jó bor elég volt.

De most nincsen, egész üres,
Mert az Isten elvette,
A pénzemet a jó bortól
Végképp kiűritette.

Ezt a nagy kárt, mely engem ért,
Nem tudom elfeledni,
Szöllőmet el verte a jég,
Nem tudok szüretelni.

Ha ki megyek a szőlőbe
Hol évenát dolgoztam,
Ott látom most tönkretéve
Azt miért fáradoztam.

Könny tolu mindkét szemembe
És ott sirva fakadok,
És mi marad mostan télre
Erre válaszoljatok?

Édes hazám itt hagynálak,
De nem tudok elmenni,
Mert magyar földön születtem
Itt akarok meghalni.

K. F.

Azt hiszi hogy egy jégverte szöllős gazdának megbocsátható vétke az, ha ilyen kefe-verset ír? Küldje be verseit a »jég és viszont«-nak, a melyik nem akarta a biztosítási díjat önnek kifizetni. Rajtunk akart bosszút állni? Lássza ez hiányos erkölcsi felfogásra vall.

KÖZGAZDASÁG.

Nyári metszés. A mátna, ribizke és pöszmétebokrok csak akkor adnak bő termést, ha kellőleg gondozzuk a gyümölcstermő hajtásokat. Ez a gondozás leginkább abban áll, hogy július közepéig többször kivágjuk a fölsleges és meddő hajtásokat. Ezen munka végrehajtásánál ügyelnünk kell azonban arra, miszerint a jövő évi termő hajtások meghagyassanak, miután tudjuk, hogy csak a másodéves hajtások teremnek. E ritkítás által azon előnyt is biztosítjuk a megmaradt hajtásoknak, hogy kellőleg kifejlőhetnek nemcsak fára, hanem a gyümölcsrügyek is megerősödnek, miáltal a jövő termés biztosítva lesz. Ezen bokrok szeretik még a gyakori átültetést is, ezáltal ugyszólván nemesítjük gyümölcseinket. Az átültetést mindig czélszerűbb ősszel végezni, persze ezen esetben nem szabad sok hajtást a bokron megtűnni, sőt a megmaradtakat is erősen vissza kell metszeni. A bogyósok termését még fokozhatjuk az által is, hogy nyáron át vízzel hígított trágyalével öntözzük a bokor tövét. Az öntözés különösen virágzás előtt és virágzaskor — száraz időben — ajánlatos.

A gyümölcs helyes befőzése. Most van ideje a gyümölcsfélék befőzésének. A mily büszkeségét képezi a háziasszonynak a szép befő-

zött, annyi bosszuságot okoz az erjedő és penészedő befőtt. Ezen bajokat kikerülendő, befőzés alkalmával a következő szabályokat ajánljuk a t. háziasszonyaink b. figyelmébe: A felhasználandó gyümölcs teljesen őr és nem szabad túlérettnek lenni, de éretlennek sem. — A gyümölcs befőzése előtt gondosan kiválasztandó és megtisztítandó. Az üvegeket nem szabad nagyon megtölteni sem gyümölcscsel, sem cukorlével, a cukorlé azonban mindig borítsa pár centiméternyire a gyümölcsöt. — Vett porcukrot használni nem tanácsos, hanem törjük meg magunknak a szükséges cukrot. A gőzölést, illetve a dunsztolást jól kell végrehajtani és kellő ideig, hogy a gyümölcsben lévő savtartalom a cukorral kellőleg egyesüljön és semlegesítessék. A gőzölés után — mielőtt teljesen kihültek volna az üvegek — még egy második pergament papírral kössük be, hogy így teljesen légmentes legyen az elzárás. A befőzött gyümölcs mindig száraz helyen tartandó.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. július hó 12-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 10.90. Uj 10.50. Kétsz. buza 7.70—8.—. Rozs 7.30—7.60. Arpa 5.00—5.80. Zab 7.80—8.—. Tengeri: Ó 5.—. uj 5.50. Borsó 17.—. Lencse 18.—. Bab 8.—. Köleskása 12.—. Burgonya 2.40. 100 kiló lángliszt 20.—, zsemlyeliszt 19.—, fehérkenyér liszt 18.50, barnakenyér liszt 16.—, széna fuvarral 1.50, szalma 0.50 Szalona 67.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr. alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.20, tölgyfa 2.90, cserfa 3.40. 100 kiló marhahús 48.—. Öntött gyertya 44.—. Lámpaolaj 44.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —90. Szesz 1.—. 1 mm. kősó 10.70, nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 33.—, szappan 24.—, birka gyapju 1.—, magyar gyapju 30—36, Egy hektoliter ó-bor 33.—, uj bor 24.—, mész 1.20, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.—. köles —.—, repce —.—, dió 28.—, mogoró —.—, aszu szilva 24.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 68, sertéshus 60, juh-hus 32, veres hagyma 6, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 14. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1898. évi július 12-ről: Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 100 hltr, árpa 150 hltr. zab 50 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 600 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 65 drb, félhizott 70, sovány 130, süldő 200, malacz 470, hizott marha 40, jármás ökör 660, fejős tehén 320, borju 300, bivaly 14, juh és kecske 50, ló —.

Marha ártáblázat 1898. július 12-ről Egy pár első rendű jármás ökör 340—365, egy pár másodrendű jármás ökör 240—330, egy pár harmadrendű jármás ökör 135—230, 1 pár fejős tehén 100—200. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—86. 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 10—18, 1 drb. fél éves borju 17—25, 1 drb. egy éves borju 22—37, két éves borju 36—60. 1 pár hizott sertés 54—95, 1 pár fél éves 22—26 1 pár egy éves sertés 38—52, 1 párja két. éves sertés 54—84, egy jó igás ló 65—120, drb. pár ökörbőr 16—21, egy pár tehénbőr 13—16 1 pár borjubőr 6—8, 1 pár lóbor 7—10.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 12.

Buza őszre	—	—	—	—	8.65
Buza tavaszra	—	—	—	—	4.84
Tengeri	—	—	—	—	5.08
Rozs őszre	—	—	—	—	6.74
Zab őszre	—	—	—	—	5.62

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 12.

Osztárk hitel	—	—	—	—	857.75
Magyar hitel	—	—	—	—	892.25

Allamvasut — — — — —	357.50
Déli vasut — — — — —	78.—
Rimamurányi — — — — —	251.25
Magyar jelzalog — — — — —	250.—
Magyar leszámítoló — — — — —	261.60
Iparbank — — — — —	107.—
Budapest közuti — — — — —	380.50
Kereskedelmi — — — — —	1435.87

Bécs július 12.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel — — — — —	358.87
Magyar hitel — — — — —	392.50
Allamvasut — — — — —	357.50
Birodalmi márka — — — — —	58.82

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 12-én.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	120.75
Magyar koronajárdék — — — — —	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2% — — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön nüzstben 2 1/2% — — — — —	100.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból — — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — — —	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény — — — — —	100.05
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény — — — — —	97.75
Magyar nyerevényzsorsjegy-kölcsön — — — — —	158.—
Tiszabábályozási és szegedi sorsjegyek kölcsön — — — — —	139.75
Osztrák járadék papírban — — — — —	101.70
Osztrák járadék ezüthben — — — — —	101.70
Osztrák járadék aranyban — — — — —	121.50
Osztrák korona járadék — — — — —	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek — — — — —	141.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — — —	907.—
Magyar hitelaankrészvény — — — — —	392.50
Osztrák hitelintézeti részvény — — — — —	358.80
Páris vista — — — — —	359.25
Nsmet birodalmi márka — — — — —	58.80
London viste — — — — —	119.85
Páris vista — — — — —	47.52 1/2
20 márkás arany — — — — —	11.74

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Evadbrlet 69. szám.

Kisbérlet 67. szám

Páratlan.

Páratlan.

Ma szerdán, 1898. július 13-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:
először:

Szabadulás.

Színmű.

Személyek:

Dr. Bertry, orvos — — — — —	E. Kovács Gy
Íj. Bertry, az orvos öccse — — — — —	Bartos Gyula
Jean Belmont, az orvos mostoha fia — — — — —	Iványi Jenő
Guernoche apó — — — — —	Vendrey Ferencz
La Belleuse — — — — —	Pataki Béla
Richon — — — — —	Szentgyörgyi I.
Morienvall — — — — —	Heltai N.
Paul de Maucourt — — — — —	Janovics Jenő
Longuyon — — — — —	Leóvey Leo
Ségard — — — — —	Vank István
Lucienne, íj. Bertry leánya — — — — —	Miklósi Ilona
De Cattenieresné — — — — —	Laczkó A.
De Maucourté — — — — —	Solti Helén
Longuyonné — — — — —	Baróti Irma
Rosalie — — — — —	K. Árpási Kata

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön

Az új házi ur.

Bohózat 5 emeletben.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

HIRDETÉSEK FELVÉTELNEK

A „TISZANTUL” RÉSZÉRE

LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN.

Pserhofer J.-féle

„Vértisztító-Pilulák”

8-8

előbb „ÁLTALÁNOS PILULÁK”

joggal megérdemlik utóbbi nevüket, mert tény, hogy nagyon sok betegség van, melyben e pilulák kitünőhatása bebizonyítható.

Évtizedek óta örvendenek e pilulák a legnagyobb elterjedésnek és kevés család van, a hol e kitünőháziszer hiányozna.

Mint háziszert sok orvos ajánlotta már és ajánlja, különösen mindezen bajok ellen, melyek: az epeömlés, májbajok, bélgyengülés, székrekedés, rossz emésztés, szélzsorulás, vértolulás, hámrhoidok (aranyér), stb.

Vértisztító hatásánál fogva különösen jó hatása van a vérszegénységnél is és az ebből származó bajoknál mint: sápadtság, ideges felfróság és a többiek. E vértisztító pilulák fájdalom nélkül hatnak, úgy hogy a leggyengébb szervezetűek, gyermekek is minden aggodalom nélkül használhatják.

E „vértisztító pilulák” egyedül és mint valódiak Pserhofer J. gyógyszerházában kaphatók: „zum gold. Reichsapfel” J. Pserhofer. Singerstrasse nr. 15. Wien és egy doboz 15 db pilulával csak 21 kr. o. é. Hat doboz 1 frt 5 kr. A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldve hat doboz 1 frt 25 kr., 3 csomag (18 doboz) 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., 10 csomag 9 frt 20 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik.

NB. Nagy elterjedtségük miatt e pilulákat különböző név alatt és alakban hamisítják: tehát kérésük kizárólag Pserhofer J. „vértisztító pilulák” kérés, mert csak azok a valódiak, melyek használati utasítása Pserhofer J. névvel vannak ellátva, és minden egyes csomag tetején vörös betűkkel ezen név látható.

Azon számtalan köszönő iratok közül, melyeket e pilulák használói a legkülönbözőbb és legsúlyosabb betegségeik elmúlása után hozzánk intéztek, csak néhányat említnék fel azon megjegyzéssel, hogy a kik használták, másoknak is ajánlják.

Köln, 1886 április 30.
Igen tisztelt Pserhofer ur!
Legyen olyan jó, küldjön ismét utánvétellel 15 csomagot az ön felülmúlhatatlan vértisztító piluláiból. Együttal halás köszönetem fejezem ki önnek csodálatos piluláit.

Tisztelettel
Pawlistik Ferencz, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.

Igen tisztelt uram!
Isten akarta, hogy az ön pilulái kezemhez jussanak s ebből kifolyólag irhatom önnek a következőket: Gyermekeimben levén meghűlttem, úgy, hogy dolgaikat többé képtelen voltam végezni s biztosan meghaltam volna, ha az ön csodálatos pilulái nem mentettek volna meg. Isten ezerszeres áldása legyen ezért önön. Tudom, hogy az ön pilulái tökéletesen helyre állítják egészséget, így másoknak is visszaadják az egészséget.

Knifcz Teréz.

Nagyon tisztelt uram!

Bécsj hely, 1887. decz. 9.
Förő köszönetet mondok önnek 60 éves nagynéném nevében ki öt évig chronikus gyomorhajban és vízkórásban szenvedett. Az élet már igazán kin volt rá nézve és már azt hitte, hogy vége van. Véletlenül kapott egy csomagot, az ön kitünő vértisztító-piluláiból és hosszabb használat után ez meggyógyította.

Tisztelettel
Weinzettel József.

Eichengrabamt, Gföhl 1889. márcz. 27.

Tisztelt uram!

Mivel teljesen meg vagyok elégedve az ön piluláival ismételve kérek 4 csomagot az ön igazán hasznos és kitünő piluláiból. Nem

tudom eléggé kifejezni legnagyobb elismerésem a pilulák jóságá miatt. És ezeket a hol csak tehetem, ajánlani fogom a legmelegebben minden szenvedőnek. S ezennel felhatalmazom önt, hogy ezen köszönet-nyilvánítást bárki előtt kinyilváníthassa.

Teljes tisztelettel
Hahn Ignác.Gotschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilészia, 1886. okt. 8.
Tisztelt uram!

Legszívesebben kérem, hogy nekem Általános vértisztító-piluláiból egy 6 dobozból álló csomagot küldjön. Csak csodálatos piluláinak köszönhetem, hogy gyomorhajomtól, mely öt éven át kínozt meg szabadultam. Soha sem fogom nélkülözni ezen pilulákat s egyúttal mélyen tisztelt uraságodnak meleg köszönetem fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel
Zwickli Anna.

Bernhardi alpesi növény-liquor, W. O. Bernhard. Bregeu Z. Egy üveg ára 2 frt 60 kr., egy fél üveg 1 frt 40 kr., egy negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs legjobban minden köszvényes és csúszos bajoknál: gerinczagy bántalmaknál, inszagatóság, Ischias, migrán, nervozus fogfájás, felfróság, fülzagatóság stb. Egy tégl 1 frt 20 kr.

Pserhofer J. angol csodabalsama 1 üveggel 50 kr.

Fagyás ellen balsam, Pserhofer J. évek óta ismeretes, mint legbiztosabb szer mindennemű fagyás ellen épen úgy mint régi sebeket stb. 1 tégl 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Stoll Kola-Braeparatuma kitünő erősítő gyomor és izom számára.

Kola Elixir vagy bor, 1 liter 3 frt, fél liter 1 frt 60 kr., egy negyed liter 85 kr.

Pserhofer J. Golva-balsam, nélkülözhetetlen szer a vastag nyak ellen. 1 üveggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Ezen itt említett szerek kivül még az összes osztrák és magyar újságokban hirdett bel- és külföldi orvosi specialitások raktáron tartatnak és a raktáron nem levő szerekről felszólításra készséggel és legelőcsobban gondoskodva lesz.

A szállítás postán leggyorsabban lesz eszközölve a pénz előleges beküldése mellett nagyobb megrendelések utánvétel mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerháza „zum gold. Reichsapfel”. Bécs. I. Singerstrasse 15.

Egyedül csak azon pilulák valódiak, melyeknek használati utasítása Pserhofer J. névalírásával van ellátva és a melynek minden csomagja tetején, ugyan ezen név vörös írással látható.

Védve bélyeg- és mintajeggyel. Utánzás szigorúan büntetve!

Pserhofer J. élet-essenciája (Prágai cseppek) rossz gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti bántalmaknál kitünő háziszert. Egy üveg 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Pserhofer J. utifüle, általánosan ismert kitünő háziszert minden katarus, rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. Egy üveg 50 kr., két üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Fenyő-pomádé. Pserhofer J. évek hosszú sorra óta az orvosok által is elismert legjobb szer minden hajnövesztő szer között. Ele-gansul kiállított nagy adag 2 frt.

Általános flastrom. Stendel tanártól, mindennemű rossz feké ellen, ütéstől, vagy szurásból származó sebekre, sőt régi időközben fel-fel ujló láb fekélyeknél is, csökönnyös mirigy daganatoknál, fájdalmas köröm méregnél, sebes és gyuladásban levő emlőre, köszvényes lábakra és hasonló bajoknál megbecsülhetetlen. Egy tégl 50 kr., bérmentve 75 kr.

Általános-tisztító-só. Bullrich A. W. kitünő szer a rossz emésztés minden következményei ellen és pedig: Felfróság, szédülés, gyomorgörcs, gyomorégés, aranyeres bántalmak, szorulás stb. ellen. 1 csomag 1 frt